

Μπέρτραντ Ράσσελ:
«Στις συμπληγάδες
των ιδεών»

Εντοναρντ Λιμόνοφ:
«Ένας Ρώσος ποιητής
προτιμά τους νέγρους»

Όσο πληθαίνουν τὰ «φεστιβάλ»
Ανάγκη νὰ δημιουργηθοῦν
αἰθουσες γιὰ «πολιτιστικά»

Τό πρώην «Βασιλικό» πρέπει
νά αξιοποιηθεί μέ ρεαλισμό

Είτην Ελλάδα έγινε κάποτε μία προσπάθεια και δημιουργήθηκαν πολλές και καλές αθλητικές εγκαταστάσεις. Και ωστόσο... Θά ήταν άραστο δύσκολο να γίνει το ίδιο και πάλι, χωρίς το πολιτισμό; Η Θεσσαλονίκη, έκ των προμηθών, πρέπει να αποκτήσει μία στοιχειώδη άσπασε κτήρια πολιτιστικών εκδηλώσεων, είτε ορισμαίνοντες, ό,τι διαθέτει, είτε ανεγερσίνων καινούργια και σωστά κτήρια αυτής της κατηγορίας. Είναι άπαράδεκτο μιά τέτοια πόλη, ένο τόσο σημαντικού κέντρου του ελληνισμού, να στερείται των απαραίτητων χώρων για θέατρο, χορό, όπερα. Τόχοιμε έλπιώμε, είναι θέμα εθνικής κυριότητας.

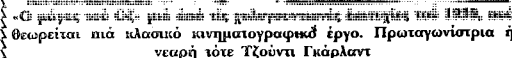
μιά λύση πρακτική, ούσιαστική και προπαντός υλοποιήσιμη σε σύντομο χρόνο. Καί η λύση αυτή είναι να επισκευασθεί το υπάρχον κτίριο, σε

Τὸ κτίσμα, πάντως, μένει. Επει-
τούμενο ὅλο καὶ περισσότερο. Καί
τὸ πρόβλημα μένει. Πληροφορηθή-
καμε ὅτι ὁ ὅμιλος ἔκανε ἐνα παρα-
πομπὴν σχεδὸν 10 κατασκευαστικὴν προ-
πομπὴν μέσα στὸ θέατρο ἐνα στεγά-
σθαι καὶ 10 δοδοὺν ἐκεῖ παραστὰς
εἶναι. Νομίζουμε ἀπὸ τὴ διαστικτὴ καὶ
πρόχειρη λύσει ποτὲ δὲν εἶναι
(καλῶς) σηματοῦν μέτρει λύσει καὶ
ἄλλες δασπὸν, συνήθει μεγάλλε-
τερον τοῦ κοινοῦ. Ἐκελὸν ποῦ πρέ-
πει νὰ γίνῃ, ἀνεξάρτητὴ ἀπὸ τὴ
μεσογειὰ φεστιβὰ νέν, τὴν λε-
γόμενῃ «Μπενάου», εἶναι νὰ ὀρε-
θῇ γιὰ τὸ πρῶν «Βασιλὸν» θέατρο

Ετσι, θέλουμε - δεν θέλουμε, εξαρτάται το θέμα της έλλειψης βήθουσας καλλιτεχνικών έδρων, και μάλιστα μεγάλων και ιδιαίτερα χειμερινών. Γιατί, το καλοκαίρι υπάρχει το θέατρο του πάρκου, υπάρχει και το θέατρο του άδους, και, καθώς, μένει χρησιμοποιημένο τελευταία χρόνια. Επομένως πρέπει να εξετασθεί και να λυθεί (κάποιο) το πρόβλημα των χειμερινών θέσεων για μεγάλες καλλιτεχνικές οργανώσεις στην Θεσσαλονίκη.

**ΕΝΑ ΘΕΑΤΡΟ
ΠΟΥ ΠΕΦΤΕΙ**

Σε κάτι τέτοιες περιπτώσεις δεν μπορεί κανείς παρά

Η παραγωγή του 1939

Στις παραμονές του πολέμου
ή παραγωγή του Χόλλυγουντ
έφτασε στο απόκορύφωμά της

Μετα σειρά ταινιών
που άφησαν εποχή

Δέκα χρόνια μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσεως στην Εύρωπη, ο αμερικανικός κινηματογράφος σημείωσε μία κορύφωση έντυπιας αίσθησης το 1939.

Μα σιωπείει το παράπολό μου ή Αφρονή δεν είχε εξημερώσει στον πόλεμο. Ένιωθε έντονες τις αντιθέσεις, καθώς έκανε πορεία τις εξαιρετικές ανόρες της, πρόμα που θα ίαγε, βέβαια, και γιά την θεωρηγία του κληματαγοράς. Τό 933 μπορεί, λοιπόν, να θεωρηθεί σαν χρόνο επιτυχία, αλλά και σαν άρχη μιας έποχης δυσκολιών, που θα γαίνονταν στο μέσος έπόμενα χρόνια, κατά πολλές φορές. Ας μί ξεχνάει κανείς τίς πολλές παράγοντες τος δόλυνον πηγαν στον πόλεμο και χέθηκαν ο αυτόν. Καί τής συνέχεια ήσαν και άλλες δυσκολίες, με μέ ένιστοι του συνδικαλισμού κατά μεταπολεμικά χρόνια, με την έξελξη του μαζικοποίησης, με την επέκταση της τηλεόρασης και τόσα άλλα. πού έδωσαν τον κινήματορο στις δυσκολίες μέρες των τελευταίων δεκαετιών.

Όμως έκτείνε το 1939 το Χόλγουντ πρόσφερε πολλές... και μεγάλες... το μεγάλο αυτό ήταν το... «Θα πάρουν οι άνεμος», η απειροχ... η που παρουσιάζει ο Ντέβιντ Σέλβιν. Νά σημειωθεί ότι το φιλμ αυτό έχει... οκταετία να το γυρίσει και η «Μέτρο». Διάβαστε και τις επείγουσες τις δεν έχουν... αντίστοιχη... να αναφερθούν στον αμερικανικό εμφύλιον... Λιστόν, η συνεργασία Μάγνερ - Σέλβιν είχε ούτως η άλλως σ' αυτήν... να ταίνια, μία και οι παραγωγές του φιλμ κατάλαβε ότι για τον ρόλο του Ρέι... κληρίδης ήταν απαραίτητος ο κληρίκ Γκέμπλντ, ο οποίος άνηκε στην «Μέτρο»... έχει γίνει συμφωνία: η Μέτρο δώσει στον Γκέμπλντ, αλλά πήρε τα δικαιώματα... διαχειρίζονταν του φιλμ.

Για να επιλεγεί η πρωταγωνίστρια Βίβιαν Λή, η άγνωστη τότε Αγγλίδα ηθοποιός, εξετάστηκαν 1500 ηθοποιοί - γνωστές στάρ, αλλά και άγνωστες - και διαλέχθηκε η Λή. Η σκηνοθεσία άρχικά ανατέθηκε στάν Τζωρτζ Κιού Ορ, αλλά τελικά το φίλμ το έκανε ο Βίκτορ Φλέμινγκ, που κι αυτός επάθε νευρικό ελασισμό και τόν βοήθησε ο Σάν Γουόντ.

Η επιτυχία του «Όσα παίρνει ο άνεμος» υπήρξε εκπληκτική. Κατέρριψε όλα τα ρεκόρ εισιτηρίων και τιμήθηκε με πολλά βραβεία. Και τον ίδιο χρόνο η «Μέτρο» έγινε και μια άλλη μεγάλη ταινία, τον «Μάγο του Οζ», έγχρωμο την πρώτη, με σκηνοθετηθεί από τον Βίκτορ Φλέμινγκ και με πρωταγωνίστρια την Τζούλι Γκάρλαντ. Άλλες ταινίες της ίδιας εταιρείας, εκείνης της χρονιάς, ήταν

Τὸ παλιό Αρχαιολογικὸ Μουσείον θὰ μπορούσε νὰ διασκευασθεῖ θαυμάσια σὲ αἶθουσα πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων.

άρτια μορφή, και να λειτουργεί όσο γίνεται πληρέστερα.

ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΕΣ
ΑΙΘΟΥΣΕΣ

Βέβαια, τό θέατρο αὐτό
δέν εἶναι τό μόνο καί δέν θά
εἶναι ἐπαρκές γιά ὅλες τίς
περιπτώσεις, ἰδιαίτερα γιά
διοργανώσεις φεστιβάλ, ἢ
ἀν δρῶνται ὅπως ἀπορᾶ

Ηδη ο δήμος προσπάθησε να αποκτήσει μία μόνιμη οίθουσα έκδηλώ-

γίνετι πιδ ὀρθόδοξα καὶ μελετᾶται ποιεῖς διαμορφώσεις καὶ θελωτῶσεις πρέπει να γίνουσι στήν οἰκουσα αὐτῇ, ὥστε να εἶναι σέ θέση να φιλοεξενῇ θιάσου, μουσικά συγκροτήματα κ.λ.π. Ἡ λύση δέν εἶναι κακή, ἀρκεῖ νὰ μελετηθοῦν ὅλα σωματὰ καὶ νὰ ἐκτελεσθοῦν σωστά. Δυστυχῶς, στὰ παρελθόν καὶ στὸ παλαιότερο καὶ στὸ πρόσφατο, ἔχουν γίνει λάθη ποῦ μᾶς κάνουν ἐπιμνηστικαίς.

Απ' ότι πληροφορούμεθα, μιά παρόμοια λύση συζητιέται και για το θέατρο «Αύλαιο». Τελικά θά γορσι-

Αυτή, με σκηνοθέτη πόλι τον Βίκτορ Φλέμινγκ και με πρωταγωνίστρια την Τζούντι Γκάρλαντ. Άλλες ταινίες της ίδιας εταιρείας, εκείνης της χρονιάς, ήταν το «Αντίο μίστερ Τολς» με τόν Ρόμπερτ Ντόντον, «Ευαίκε» με δστέρα από την Τζόν Κρόφορντ, την Νόρμα Σέρρε, την Τζόν Φονταίν και την Ρόζαλιντ Ράσελ, το «Νινότοκα» με την Γκρέτα Γκάρμπο, το «Ταρζόν βρίσκει το γιό» με τόν Τζόν Βοϊσίμπερ και άλλα.

Οι άλλες ταινίες άλλων εταιριών

Καλές ταινίες, όμως, γύρισαν και άλλες εταιρίες του Χόλιγουντ. Η ΡΚΟ έδωσε την θρυλική περιπέτεια «Γκόνγκα Ντίν» που σκηνοθέτησε ο Τζόρτζ Στίβενς, με ήρωαν τον Φρανσίσκ Τόν, τόν Ντολφίνγκας Φαίρμπακς και τόν Βίκτορ Μάκ Λάνγκεν. Επίσης κυκλοφόρησαν τά φιλμ «Η Ιστορία του Θέρνον και της Ίρεν Κόολ» με τόν Τζίντρεν Ράτγκερ και τόν Φρέντ Άστερ, «Ο Άγιος Εισαγγυητής» με τόν Τζόρτζ Σάντερς, «Η Παγαγία τών Παρισίων» με τόν Τσάρλς Λότον και τήν Μάριν Ο' Χάρα, που τότε πρωταγωνιζόταν στήν κινηματογράφο.

Σέ λίγο θα γυριζόταν ή «Ταβέρνα της Τζαμάικα» πάλι με τήν Μάριν Ο' Χάρα και τό «Ιντερμέτζο», όπου μιά νέα Σουηδή ήρωισσία θα άρχιζε μιά εκπαιδευτική καριέρα: ήταν ή Γκριντ Μπέρκμαν. Αξιωματημώτα φιλι εκείνης της χρονιάς ήταν άκόμη τό «Ανθρώποι και ποντίκια» που βασίζονταν στό γνωστό θάβλο του Στάνιμπεκ και είχε γιά πρωταγωνιστή τόν Λόν Τσάντν, τό «Ανεμοδαρμένα ύψη» που επίσης βασίζονταν σέ διάσημο μυθιστόρημα (τής Μπρόντε) με πρωταγωνιστές τόν Λώρενς Ολβιε και τήν Μέριλ Ουίμερον και «Πραγματική δόξα» με τόν Γκάρνι Κούπερ και τόν Μπέντντ Νίβεν.

Ενα σημαντικό γουέστερν θά σημείωνε επίσης επιτυχία και θά έμενε κλασικό τού είδους. Ήταν ή «Ταχυδρομική άμαξα» τού Τζών Φόρντ, όπου έπαιζε ο νεαρός τότε Τζών Γουαίην. Ακόμη τό φιλμ «Η βροχή» με τόν Τάιρον Πάουερ και τήν Μίρνα Λού, «Σκοτεινή νίκη» με τήν Μπέτυ Ντέβις, «Χουαρέζ» πάλι με τήν Μπέτυ Ντέβις και τόν Πάβλ Μιούνι, «Βασίλισσα Ελισάβετ και ή πόλη τού Εσσεξ» με τήν Μπέτυ Ντέβις και τόν Ερρολ Φλόν τήν ταινίες που άρσαν και που πρόσθεσαν μεγάλους άριθμούς θεατών.

Είναι άτέλειωτος ο άριθμός τών καλών ταινιών εκείνης της χρονιάς. Μερικές από αυτές δέν πρόλασαν νά προβληθούν τότε στην Ελλάδα, καθώς ήλθε ο πόλεμος και ή κατοχή, και παίχτηκαν μετά τό 1945. Γιά παράδειγμα τό «Οσα παίρνει ο άνεμος» προβλήθηκε μετά τό 1950 και με ειδικές προβολές, όπου τό εισιτήριο ίσχυαν μόνο γιά μία προσβολή και μόλις τέλειωσε τό έργο, άδειάζε ή αίθουσα, γιά νά ξαναγεμίζει. Αυτό ήτον ή πρώτη φορά που ίσχυε σέ ελληνικούς κινηματογράφους και, νομίζουμε, δέν επαναλήφθηκε.

Άλλα φιλμ που άδειξε νά αναφερθούν είναι «Τρέλες στήν πάγο» με τόν Τζέιμς Στιούαρτ και τήν Τζόν Κρόφορντ. Ο Τζέιμς Στιούαρτ γνώρισε επιτυχία με τό έργο «Ο κύριος Σμιθ πηγαίνει στην Ουάσινγκτον» που τού χάρισε και ένα βραβείο κριτικών γιά τήν ήθοποιά του.

Βραβεία και όνόματα

Εκείνη τή χρονιά τό Οσκαρ τό σάρωσε, όπως ήταν γυσικό, ή ταινία «Οσα παίρνει ο άνεμος». Θεωρήθηκε ή καλύτερη ταινία της χρονιάς, βραβεύθηκαν ο σκηνοθέτης Φλέμινγκ, ή Βίβιαν Λή και άλλοι παρόντες της.

Καλύτερος ήθοποιός τότε κρίθηκε ο Ρόμπερτ Ντόντον που έπαιζε στό «Αντίο μίστερ Τολς». Η «Ταχυδρομική άμαξα» πήρε μόνο ένα βραβείο, πού δόθηκε στον ήθοποιό Τόμας Μίταελ γιά έρμηνεία δευτέρου άνδρικού ρόλου. Ακόμη δόθηκε τότε ειδικό βραβείο στην Τζούντι Γκάρλαντ σάν παιδί - θαύμα τού κινηματογράφου.

Ποιοι θεωρούνταν τότε οι πιο έμπορικοί ήθοποιοί; Ίδου οι δέκα πρώτοι: Μίκυ Ρούνι, Τάιρον Πάουερ, Σπένσερ Τρέισον, Κλάρκ Γκέμπλ, Σίρλεϊ Τέμπλ, Μπέτυ Ντέβις, Άλις Φαίλ, Ερρολ Φλόν, Τέλλμα Γάγκεν και Σόνια Χένι. Μεγάλα άστέρια που άλλα τό θυμώσατε και άλλα όχι, ιδιαίτερα οι νεότερες γενιές. Τήν ίδια εκείνη χρονιά γεννήθηκαν μερικές προσωπικότητες τού κινηματογράφου, όπως ή Νταϊάνα Κόνον, ο Πίτερ Φοντά, ο Τζέιμς Κάνν, ο σκηνοθέτης Ιάσολα, ή Κλαούντια Καρντινάλε, κ.ά.

Πολλά θά μπορούσε νά πει κανείς γιά κείνη τήν χρονιά, που σήμαινε μιά κορύφωση, αλλά και τήν άρχή μιάς περιόδου, που θά έφερνε πολλές συμφορές στήν κόσμο. Ο κινηματογράφος (μάλιστα μόνο γιά τόν άμερικανικό) θά γνώριζε από τότε και πέρα μία περιπέτεια τουλάχιστον γιά πέντε χρόνια, στην διάρκεια τών οποίων σχεδόν εξαφανίσθηκε ο εύρωπαικός κινηματογράφος - άν εξαίρεθούν οι παραγωγές τών Ιταλών και τών Γερμανών που σέ πολλές περιπτώσεις ήταν προπονητιστικές - γιά νά ξαναζωντανέψει στην Αγγλία και στην Γαλλία, κατόπιν στην Ιταλία, από τό 1945 και ύστερα.

Η ελληνική ποίηση

Μαρία Καραγιάννη

Όταν ανάβουν οι καθρέφτες

Όταν τή νύχτα ανάβουν οι καθρέφτες
κι όλες οι νύμφες
οι φωνές που έβλῃσας
παρουσιάζουν θάνασσα τις κλειδωμένες πόρτες
τού ύπνου σου
έρχονται λάμποντας αύτοί που άγάπησες
με όλα τά δώρα σου θρυμματισμένα
σέ κυνηγούν
πριν μπεις στό σώμα σου
ψυχούλα σαστισμένη
με ένα φτερό νά καίγεται όκόμο στό όνειρο
τό άλλο πτερό νά τριγυρνάει σπασμοδικά
στήν κόπωση.

Σέ κάτι τέτοιες περιπτώσεις δέν μπορεί κανείς παρά

μεσογεικό φρεστιάδ νών, τήν λεγόμενη «Μπεννάντε», είναι νά βρεθεί γιά τό πρώην «Βασιλικό» θέατρο

άν δημιουργηθεί όπερα. Ήδη ο δῆμος προσέβαλε νά άποκτήσει μιά μόνιμη αίθουσα έκδηλώ-

μας κωνών επηφαικτικών. Απ' ότ πληροφωρούμεθα, μά παρόμοια λύση συζητείται και γιά τό θέατρο «Αύλας». Τελικό, θά χρῆσι-

μοϋ, νά στερεώσει τών άπορριπτην χώρων γιά θέατρο, χορό, όπερα. Τό χουμε ξαναπει, είναι θέμα έθνικής οικονομίας.

Όπως είχε τονίσει σέ όμιλία του Σεφέρης: Οί ποιητές δέν είναι πιά τόσο χρήσιμοι όσο οι όδοντογιάτροι

Τό πρόβλημα της μετάφρασης ποιημάτων σέ ξένες γλώσσες

Στά 1961 ο Γιώργος Σεφέρης τιμήθηκε με τό άγγλικό ποιητικό βραβείο «Φούλ». Τότε υπηρετούσε άκόμη (ο Γιώργος Σεφεριάδης) σάν πρεσβευτής της χώρας μας στό Λονδίνο. Στήν όμιλία, που έκανε κατά τήν παραλαβή τού βραβείου, ο ποιητής της «Στροφής», έιπε τό έξης:

Η θέση τού συγγραφέα, που παίρνει ένα βραβείο γιά τό έργο του, δέν θά πρέπει νά είναι - φαντάσθαι - πολύ άπλή. Στήν περίπτωση όμως, που ο συγγραφέας πρόκειται νά βγάλε και λόγο - και μάλιστα σέ ξένη γλώσσα - ή θέση του γίνεται σχεδόν περίπλοκη. Αυτό τό αίσθημα ίσως έξηγησει, γιατί δέν μπορώ νά θρώ τίς κατάλληλες λέξεις γιά νά έκφράσω τήν συγκίνηση που μου προκαλεί ή ευγνωμοσύνη γιά τήν τιμή που μου έκανε ο κ. Ούιλιαμ Φούλ και γιά νά εύχαριστήσω τήν δεσποινίδα Χριστίνα Φούλ γιά τόν γοητευτικό τρόπο με τόν οποίο άνήγγειλε τή θράβευσή μου.

Τά Φούλ είναι ένα αξιοσέβαστο ίδρυμα, κότι, θάλεγε κανείς, μέσα στην παρόδοση της βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας - ο Θεός νά τό φυλάει από τήν καταστροφή - και μοιάζει φυσικό νά ένθαρρύνει τήν ποίηση. Στόν σύγχρονο, όμως, βιομηχανοποιημένο πολιτισμό μας, οι ποιητές δέν θεωρούνται πιά τόσο χρήσιμοι, όσο οι όδοντογιάτροι, όπως παρατήρησε ο κ. Ουρεν και πιστεύω πως χρειάζεται κάποιο θάρρος και άρκετή ανθρώπινη κατανόηση γιά νά εξακολουθή κανείς νά προσπατεί να έναρξουν επάγγελμα. Παρ' όλ' αυτά, εξακολουθώ νά πιστεύω πως οι ποιητές είναι έξίσου χρήσιμοι με τούς όδοντογιάτρος, έπειδή τό υποκατάστατο της ποίησης, που έχουν έφρηρει οι κοινωνίες μας, είναι φοβόμα, ότελοφωμικό νά άποχυσυνώκται. Γι' αυτό έπιθυμώ νά άποφάσω φόρον τιμής στήν κ. Ούίλιαμ Φούλ, έπειδή ένθαρρύνει τήν ποίηση.

Ενα άλλο θέμα, που νομίζω πως πρέπει νά βίλω αυτή τήν στιγμή, είναι ή όπονομή τού βραβείου Φούλ - σ' έναν μεταφρασμένο ποιητή. Είλική ή αυθεντική όντίληψη μου, όταν τό έρωθα, ήτον «πύ γιατί όχι στήν μεταφραστική μου;». Όταν τό έρωθα στήν ΡΕΣ Ουώρνερ, άπάντησε: «Γιατί σου έκανες τό ποιήματα».

Αλλά έκανα πραγματικά αυτό τά μετροπομεμένα ποιήματα; Αυτό είναι τό ερώτημα μου».

Μεταφράζοντας τήν ποίηση

Στό σημείο αυτό της όμιλίας του, ο Γιώργος Σεφέρης, είχε θέσει ένα από τά πιο σημαντικά προβλήματα της λογοτεχνίας. Κατά πόσο, δηλαδή, είναι μιά καινούργια δημιουργία ή μετάφραση ενός λογοτεχνήματος. Και νά τί έιπε:

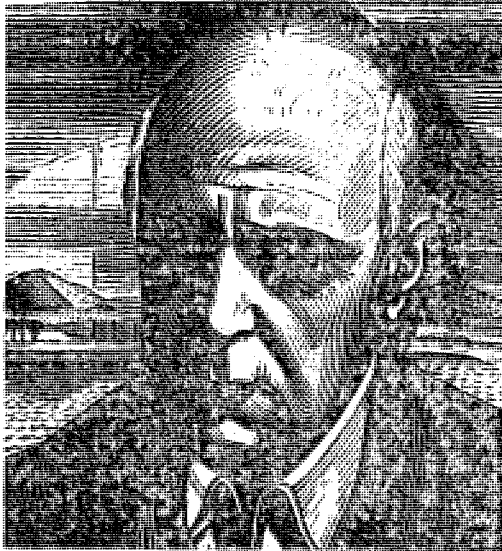
Επιτρέψτε μου νά σας δώσω ένα σύντομο παράδειγμα. Όταν έσας λέτε τή λέξη SEA, ένώ γράφω θάλασσα. Φυσικό οι δύο λέξεις έχουν τήν ίδια έννοια, ποιητικά όμως δέν είναι οι ίδιες λέξεις. Έχουν διαφορετικό ρυθμό, διαφορετική αίσθηση - διαφορετική άσκρα, θά έλεγα - και όχι άκριβώς δνάλογες προεκτάσεις. Η κάθε λέξη έχει τό δικά της γενεαλογικό δέντρο και οι εικόνες, που έμφνιδει είναι πολύ διαφορετικές. Παράδειγμα: έμεις έχουμε τόν «Οδύσσεια», αλλά δέν έχουμε τόν Ροδινόνδα Κρούσου. Αυτό είναι άρκετό γιά νά δείξει πόσο δύσκολη είναι ή δουλειά τού μεταφραστή. Ποτέ δέν επαναλαμβάνουν τό πρότυπο σέ μιά άλλη γλώσσα, άλλ' άρχίζοντας άπ' αυτό, δημιουργεί ένα Ισοδύναμο ποίημα. Τέτοιους είναι οι δυσκολίες τών ποιητικών συναλλαγών. Οι συναλλαγές, όμως, είναι άναγκαίες γιά χάρη της συνεννόησης και της αλληλεγγύης ανάμεσα στους άνθρώπους, όποια κι άν είναι ή γλώσσα τους.

Οπωσδήποτε, ή έκπληξη ενός ποιητή, όταν ένα ξένο κοινό τόν καταλαβαίνει, είναι δικαιολογημένη. Εδώ μπορώ νά αναφέρω μιά Ιστορία, που μου έιπε κάποτε ο Ε. Μ. Φόρστερ, ο μεγάλος άνθρωπιστής και σοφός. Στις πρώτες στήν πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, έβρεθηκε τόν Αλεξάνδρεια και έγινε φίλος τού Καβαφί. Θυμάταν τήν αντίδραση τού Αλεξάνδρινου ποιητή μετά από τήν άνάγνωση ενός από τά πρώτα ποιήματα τού Καβαφί, που είχε άκούσει.

Ο Καβαφίς σήπασε στην άρχή και μετό φωνάζε έκκλητικός: «Όστε κα-ριναί ή αυθεντική όντίληψη μου, όταν τό έρωθα, ήτον «πύ γιατί όχι στήν μεταφραστική μου;». Όταν τό έρωθα στήν ΡΕΣ Ουώρνερ, άπάντησε: «Γιατί σου έκανες τό ποιήματα».

ρηση τού Μόργκαν Φόρστερ. Έγγραφε κάπου γιά τήν μεσογεική μας περίπλοκη φύση. Λοιπόν, πιστεύω πως ή αίσθηση αυτή βασίζεται στό γεγονός ότι έσείς κι έμεις πλησιάζο-

χ ή παρουσιάζεται σέ σας μιά εικόνα της Ελλάδας, που παρέδωσε ή μακροχρόνια μελέτη της δόξης που ήταν ή Ελλάδα. Γύρω από τήν εικόνα αυτό τό αίσθημα της κάθε γενιάς

Ο Γεώργιος Σεφεριάδης τού Τσάμπε.

με τήν Ελλάδα από διαφορετικές, σχεδόν αντίθετες, σκοπίες.

Τό μικρό έθνος με τήν παράδοση

Στή συνέχεια, ο Γιώργος Σεφέρης ακιανόρησε τό παρελθόν της Ελλάδας και τήν πλούσια παράδοση της, λέγοντας:

Είμαστε ένα μικρό έθνος με μιά πολύ παλιά παράδοση, άγραφα και γραφή και γιά αιώνες, στις πιο σκοτεινές μας στιγμές, όταν ή ζωή στην Ελλάδα φαίνεται νά έχει εκλείψει, μέχρι τή σημερινή έποχή, στό μεγάλα πνευματικά κέντρα της Αγγλίας, δάσκαλοι και μισθιτές πρόσφεραν τόν καλύτερο έαυτό τους νά διατηρήσι τή ζωή τό ελληνικό πνεύμα. Ετσι, από τήν όρ-

πλέκει τό δικό της ιστό. Από τήν άλλη μεριά, έμεις οι Έλληνες άρχίζουμε νά θέλουμε τήν Ελλάδα μας πρωτανοίουμε τά μάτια. Μερικοί από μας άποκτούν κλασική μόρφωση, ή μόρφωση όμως αυτή είναι στήμα πάνω στό υπόστρωμα τών δυνάμειων αισθημάτων. Τό γεγονός αυτό προσδίδει γιά μας στην εικόνα της Ελλάδας τό περίπλοκο και τό σκοτεινό τό ζωντανό βραγισμικό.

Μπορώ ίσως νά πύ, φτάνοντας στό άκρο, ότι ο καλύτερος από μας κλάδος τόν πόνος είναι Ελλάδα, που δέν καταλαβαίνουμε καθαρό - έδώ ή άγανάτη γιά τήν Ελλάδα είναι πολύτιμη γιά μας, σ' αυτή τήν όμως τήν περίπτωση παρεμφερει και ή μεσογειακή περίπλοκη φύση. Μ' αυτό προσπαθώ νά έξηγησω πύ ή προσέγγιση της νεότερης Ελλάδας από τήν πανεπιστημιακή σκοπιά, μπορεί κάποτε

νά είναι παραπλανητική και άλλοτε πάλι νά δόνησει σέ μιά θαυμασία έμπειρία. Επιτρέψτε μου νά δώσω ένα παράδειγμα της πρώτης περίπτωσης:

Γύρω στό 1630, ένας άρθόδοξος Ιερέας ήρθε νά σπουδάσει στην Οξφόρδη, σταλμένος από τόν οικουμενικό πατριάρχη της Αλεξάνδρουπόλης. Αργότερα ο Ιερέας έγινε άρχιεπίσκοπος, τό πράγμα όμως, που τόν έκανε διάσημο, ήτον ότι υπήρξε Έλληνας, που ήμπε καφέ στην Αγγλία. Λεγόταν Νασθανάι Ικανόσιος. Τήν έποχή εκείνη ο καφέ τσιπάζονταν από τούς Άγγλους σπουδαστές με τόν μέλανα ζωμό τών Λοκαδομινών. «Αποεραίνει τά θαλάσρα ύγρά τού στομάχου, άνακουφίζει τό μυαλό και είναι ένα θαλασές άναψυκτικό της γνώνης συντροφιάς», γράφει ένας σύγχρονος. Είμαι λοιπόν μάλλον τής γνώμης πως ο παλιός μας Ιερέας είχε πολύ διαφορετικές σκέψεις όταν έπινε τόν καλό καφέ της Μεσογείου. Τότε, τόν βασανίζει ή έννοια της έπίθεσης που δέν σκεφτόταν καθόλου τούς Λοκαδομινούς και τόν μέλανα ζωμό τους.

Κατερίνας Τζαρόνικστα: «Τό Αεκανάτο»

Μιά ούλοία όκτώ δηγημάτων με προστάδεια νεωτερικής γραφής. Κυριαρχία στοιχεία τών δηγήσεων: τό έντονο φανταστικό, ο αισθησιασμός, ο θάνατος, γιάδρες σχεδόν σέ όλα τά κείμενα μια φανερή ή λανθάνουσα σεξουαλικότητα και από τήν άλλη μεριά ή όπελη τής φθοράς ή τού θανάτου κατά ποικίλες μορφές. Όλα δύναντα μέσα από έναν ίδιότυπο ρομαντισμό που πολλές φορές δέν πείθει. Τό πιο άκαλοκρημένο κείμενο τού θιλλίου είναι «Τό άλλο μου από τό αίμα μου», όπου μιά γυναικα χίρα και άπατημένη, νομίζει ότι θά βρει παρηγοριά ή λύτρωση σέ πρόσκαιρες σεξουαλικές περιπέτειες. Η συγγραφέας εναντιόσκει γένοντα τού παρελθόντος και τού παρόντος άποδοίοντας τό πρώτα με πλάγια τυπογραφικά στοιχεία και τό δεύτερα με όρθια (γνωστή και παλιά μέθοδος) σέ μιά προστάδεια νά αλληλεπάρησει τά μέν και τά δέ. (Εκδόσεις Χατζηνικολή).

Στέλλας Βλαχοπούλου: «Πετώντας σέ δόση»

Οικολογικό θά μπορούσε νά χαρακτηριστεί τό περιεχόμενο τού παιδικού αυτού θιλλίου, που παρουσιάζει δυο παιδιά νά μεταφέρονται με τρόπο μαγικό σέ χαρακτηριστικά δόση τού πλανήτη μας, γιά νά άποκαλύψει σ' αυτά τόν οικολογικό κόσμο τών ζώων και τών φυτών, σέ άόληκη τήν άφθονία τού. Οι ήρωες τού θιλλίου περνούν από τήν Μεσόγειο στήν Τροπική και από κεί στις στέπες της Ασίας γιά νά καταλήξουν στην σάβαννα της Αφρικής. Τό θιλλίο δίδασκε και ψυχαγωγεί. Η εικόνογράφηση έγινε από τόν Νάιτζελ Φίτσαρντς. (Εκδόσεις ΛΣΕ).